

हे 'प्रजापते', 'त्वं', 'निधिपाः' शङ्खपद्मादीनां निधीनां पालकः, 'पुराणः' जगतः स्रष्टृत्वादनादिः, 'देवानां', 'पिता' पालकः, 'प्रजानां' मनुष्यादीनां, 'जनिता' उत्पादयिता, 'विश्वस्य' सर्वस्य, 'जगतः', 'पतिः' स्वामी, 'परस्याः' अतिशयेन पालयिता । हे देव, विशेषेण ह्वयन्ते देवा अत्रेति 'विहवः' यज्ञः, तस्मिन् 'विहवे', 'नः' अस्मदीयम्, 'हविः', 'जुषस्व' ॥

अथ पुरोडाशस्य याज्यामाह । "तवेमे लोकाः प्रदिशो दिशश्च [३] । परावतो निवत उद्वतश्च । प्रजापते विश्वसृज्जीवधन्य इदं नो देव । प्रतिहर्ष्य हव्यम्" इति । हे 'प्रजापते', 'इमे' 'लोकाः' भूरादयः, याश्च 'प्रदिशः' प्रधानभूताः प्राच्याद्याः, या अप्यन्या आग्नेयाद्याः 'दिशः', तत् सर्वं 'तव', एवाधीनम्; लोकविशेषाः ते 'परावतः' दूरदेशस्था द्वीपान्तरादयः, 'निवतः' न्यग्भूताः पातालादयः, 'उद्वतश्च' ऊर्ध्ववर्त्तिनः स्वर्गादयोऽपि । हे देव, त्वं 'विश्वसृत्' विश्वस्य स्रष्टा, पाता, वा, 'जीवेषु' सर्वेषु, प्राणिषु 'धन्यः' ईश्वरः, 'जीवधन्यः', तादृशो भूत्वा 'नः' अस्मदीयं, 'इदं' 'हव्यं', 'प्रतिहर्ष्य' प्रतिगृह्णाण ॥

अथ हविषः पुरोऽनुवाक्यामाह । "प्रजापतिं प्रथमं यज्ञियानाम् । देवानामग्रे यजतं यजध्वम् । स नो ददातु द्रविणं सुवीर्यम् । रायस्योषं विष्यतु नाभिमस्मे" इति । 'यज्ञियानाम्' यज्ञयोग्यानाम्, 'देवानां', मध्ये 'प्रथमं' मुख्यं, 'प्रजापतिं', 'यजतं' यजनीयम्, 'अग्रे' 'यजध्वम्', हे ऋत्विजः, आदौ पूजयत । 'सः' प्रजापतिः, 'नः' अस्मभ्यं, 'द्रविणं' धनं, 'रायस्योषं' धनपुष्टिं,